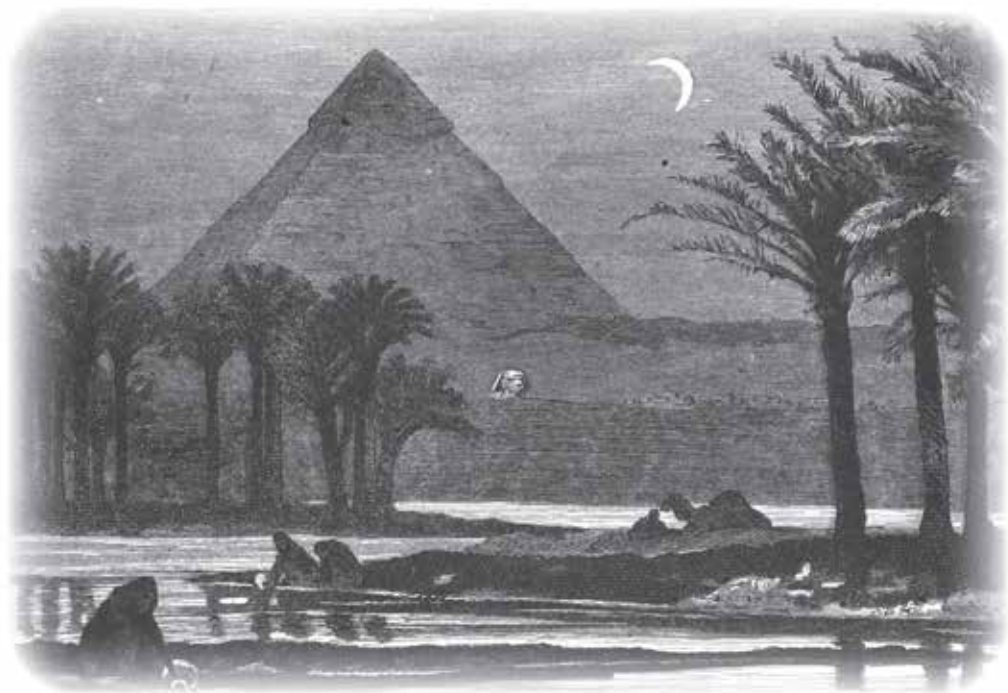

EGYPTENS PYRAMIDER

1884

Skildring
av Egyptens pyramider
år 1884

av Dr Halfdan Kronström

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-191-9

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.
Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Pyramiderna i Giza är några av världens mest kända sevärdheter. Redan på 1800-talet var monumenten så viktiga att det skrevs spaltkilometer.

I den här e-boken får du en berättelse från 1884 om de fantastiska pyramiderna.

I slutet av 1800-talet var det rena hysterin för allt som hade med Egypten att göra. Man fick inte nog av berättelser om mumier, fa-raoner, hieroglyfer och pyramider.

I den här berättelsen från 1884 får du läsa om egyptiska gudar, den senaste forskningen om pyramiderna och en beskrivning av dem. När man läser den här 125 år gamla artikeln är det förvånansvärt lite som har förändrats. De största förändringarna är stavningen av vissa namn samt vissa årtal som man nu har justerat.

Det är också spännande att läsa att man redan så här tidigt avfärdar teorier om att pyramiderna skulle vara byggda enligt astronomiska observationer.

Textens författare kallar sig ”Dr Halfdan Kronström”. Men det är en pseudonym för bokförläggaren Karl Fredrik Kruhs [1841–1917].

Egyptens pyramider år 1884

*Den här texten publicerades ursprungligen år 1884 i tid-
skriften "Undrens värld" med rubriken "Egypten pyramider".
Författare till texten är Dr Halfdan Kronström (1841–1917).*

I den historiska tidens börjande morgongryning, det vill säga för vid pass sex tusen år sedan eller så bortåt, ty man får icke vara för nogräknad med så lastagamla årtal, tog sig den egyptiske konungen Menes eller Mena före att förstöra det förut regerande prestvälde, som hade sitt säte i Abydos, att reglera fåran för Nils utflöde i Medelhafvet samt att på ett mot den nya flodfåran uppdamt område anlägga staden »Man-refer» d. v. s. »den goda hamnen». Staden helgades åt Ptah, den äldste af Egyptens historiska gudar (hvilken sönderslog det af urguden Chepera hopknådade verldsägget och genom denna bedrift skapade världen), samt fick derföre det heliga högtidsnamnet Ha-ka-Ptah d. v. s. Ptahs boning, hvaraf grekerne sedermera bildade namnet Agyptos eller Egypten. Det hvardagliga namnet Man-refer ändrades i tidernas fullbordan till Memfis och anläggningen uppväxte till en praktfull stad, hvilken länge derefter förblef det egyptiska rikets hufvudstad och, enligt uppgift hos Diodoros, höll i omkrets

150 stadier eller omkring 28 kilometer.

Ännu för fem sekler sedan funnos af Memfis storartade ruiner, hvilka af en besökare, araben Abd-ul-Lathif, omnämnas såsom »en samling af under», förvirrande förståndet och omöjliga äfven för den vältaligaste att beskrifva. Den, som nu letar efter dessa under, får göra det förgäfves: Memfis är, såsom Jeremia profeterade, »öde och uppbrändt». I en palmtrakt på vestra Nilstranden midt emot det nuvarande Kairo finner man der lemningar, som beteckna stället för ett af den menskliga civilisationens äldsta hufvudsäten. Några större grushögar, Ramses den stores kullslagna kolossalbild, sparsamma spillror af kolonner och stenstatyer, murspår efter det stora Ptah-templet, kärlskärfvor och ett fåtal smärre minnesmärken äro nu allt, som återstår af den forna storheten. Mot solnedgången förlängas deröfver skuggorna af de från en utskjutande platå af libyska bergkedjan mot himmelen stigande pyramiderna. De äro Egyptens grafportar eller likna fastmera, såsom Chaeaubriand säger, ett segerminne, upprest åt döden för dess triumfer.

Pyramiderna, de största grafvar, som någonsin blifvit bygda, stå spridda här och der på en sträcka af mer än trettio kilometers längd vester om Nil från Abu Roasch i norr förbi Gizeh och Sakkarah till Dakschur Matanyeh och Meidum i söder. Af dem hafva alla ända ner till Dakschur tillhört det forna Memfis' stora grafgård, ehuru de ej varit dennas enda griftrum. Liksom faraonerna hvilade under de stora spetsiga pyramiderna, så lågo deras förnämsta undersåtar och simplare dödlige i allmänhet rundt omkring dem i grafvar urholkade i klippan och stundom tillbygda med stenblock öfver jorden i form af smärre *stympade* pyramider.

De gamle egyptierne, hvilka lefde och dogo i tron på själens

odödlighet, lade synnerlig vikt på, att den stofthydda, själen här i lifvet bebott, äfven efter döden bibehölls så oskadad som möjligt, all den stund själen en gång måste åter förenas med kroppen. För att vara skyddade för Nils öfversvämningar lades liken i öknens torra klippgrund; de förnämre läto bygga sig grafkamrar, men konungarne ville äfven efter döden vara konungar och hvila under bemärkta och från långt håll synliga byggnader. Så snart en konung i de äldre tiderna besteg tronen, började han bygga sin pyramid. Först gräfdes i klippan en djup brunn med en sidokammare vid bottnen, hvari sarkofagen skulle nedsättas. Öfver brunnen bygdes en liten pyramid, så att konungen, om döden hastigt bortryckte honom, alltid ändå kunde hafva sin graf färdig. Utanpå den första pyramidkärnan lades, om lifstiden tillät, ett skal och utanpå denna åter ett annat o. s. v., tills döden inträffade. Det till äfventyrs då endast påbörjade sista skalet kunde lätt fullbordas af efterföljaren. »Om under tidernas lopp», säger Lepsius »öfriga bestämmande förhållanden blifvit sig lika, skulle man ännu kunna på pyramidernas hvarf, liksom på trädstammarnes årsringar, räkna sig till de enskilda konungars regeringsår, som låtit bygga dem». Pyramiderna tillväxte i bredden på samma gång som på höjden, och ju högre en sådan graf är, desto längre måste också den kunglige byggmästaren hafva regerat.

Till pyramidens inre ledde trånga och låga gångar från ingången, hvilken omsorgsfullt tillspärrades, sedan mumien nedlagts. Stundom tillslöts också hufvudgången, hvarjemte försök gjordes att genom falska gångar vilseleda hvarje främmande inträngare eller att hindra framträngandet medelst djupa schakt. Här och der kunde man också inkomma i tomma rum: allt var beräknadt på att afleda besökare från det egentliga griftrummet och skydda liket för hvarje

profan beröring eller skada.

Hvad som förr brukat förkunnas om pyramidernas ändamål att vara ett slags astronomiska observatorier är icke annat än rena dikter. De voro för de första egyptiska dynastiernas konungar det samma som grafgrottorna blefvo för de senare, hvilka residerade i Tebe. Skilnaden är endast att pyramiderna voro fristående grafmonument, beräknade att genom sitt yttre väcka uppseende, under det grafgrottorna gömde sina härliga konstarbeten i klippans mörker.

De högsta pyramiderna stå vid Gizeh och tillhöra konungarne Chufu (Cheops, död omkring 3,000 f. kr.), Chafra (Chephren, död omkring 2,970) och Menkere (Mykerinos, död omkring 2,900) af fjerde dynastien. Cheopspyramiden är sannolikt den största af alla byggnader, som af människohänder uppförts, och väl värd att kallas ett af världens underverk. Den är bygd af väldiga, huggna kalkstensblock lagda i hvarf ofvanpå hvarandra sålunda, att hvarje högre hvarf drager sig något tillbaka, hvarigenom pyramidsidorna få utseendet af en brant uppåt smalnande jettetrappa. Ursprungligen voro dock sidorna utvändigt belagda med glattslipade granitskifvor, som ofvanföre den nu stympade toppen hoplöpte till en spets. Den lodräta höjden, nu 137 meter, var ursprungligen 146 meter och hvarje sida är nu nederst 227 meter lång. för att få något begrepp om dessa siffrors storlek kunna vi tänka oss hela Stockholms slott inställt i pyramiden: ville man ställa det diagonalt, »då kunde man» såsom en beskrifvare säger, »gera på köpet taga med både Lejonbacken och platsen med Gustaf III:s obelisk och det blefve ändå med både Lo gården och borggården och kommendanten och högvakten insatt i säkert förvar». I denna väldiga pyramid insattes liket icke i den underjordiska grafkammaren. Som byggnaden blef så bålstor, in-

reddes i sjelfva pyramidens massa en grafkammare och derpå ytterligare en annan (k, se genomskärningen), hvori en sarkofag utan lik ännu finnes. Enligt Diodoros skola 260,000 menniskor varit under 20 eller 30 år sysselsatta med byggandet.

Chafras pyramid är 138 meter hög, men Menkeras, som är den elegantaste, höjer sig blott 66 meter öfver marken.

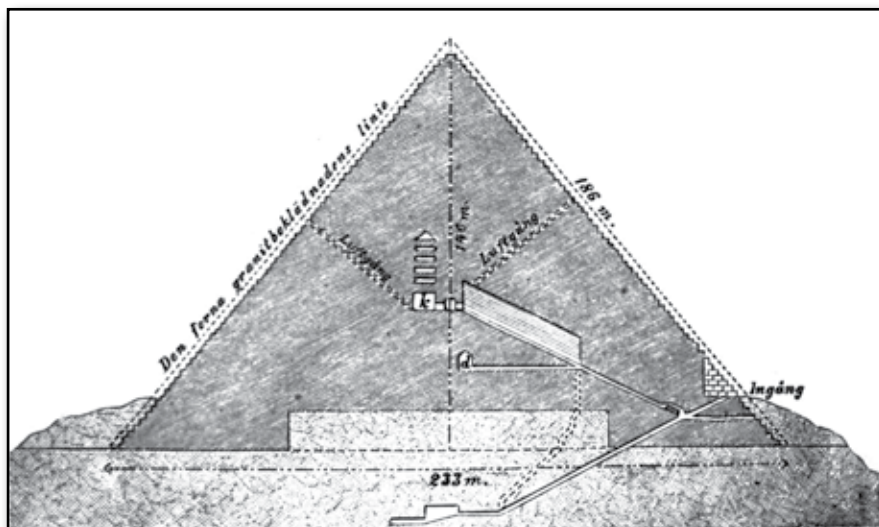
Den äldsta af alla Egyptens pyramider och det äldsta af alla kända historiska monument är den s. k. trappstegspyramiden i Sakkarah, som bygdes för mer än 5,500 år sedan, då konung Uenefes regerade. Men denna pyramid betäcker intet menniskolik: härunder ligga endast gudar eller åtminstone gudars representanter begrafna. De heliga Apisoxarne, guden Osiris' synliga ställföreträdare, tillhörde Egyptens gamla långhorniga nötras, ehuru de voro utmärkta genom vissa fläckar och andra tecken. Flera än en sådan gudomlig oxefingo icke på samma gång finnas; oxen vårdades i Ptahs tempel i Memfis, der han betjenades af qvinnor och hade ett harem af unga qvigor till sitt förfogande samt dyrkades såsom gud. Konung och folk lade sig tillbedjande ned inför oxen. När han dog, drogo presterna försorg om att en ny erhöles och den döde begrofs med stor högtidlighet. I Sakkarah jordades de första Apis-oxarne men sedermera fingo de i närheten ett särskildt graftempel »Serapeum» med präktiga grafrum inhuggna i klipporna.

Hos alla, som besökt pyramiderna, har det i närheten af Cheops-pyramiden befintliga kolossala sfinx-hufvudet väckt icke liten undran. Endast hufvudet, halsen och en liten del af en lejonrygg uppsticka ur den djupa sanden; det hela är ett vid klippgrunden fasthängande naturligt klippblock, som tillhuggits i form af Sfinx eller som lejon med menniskohufvud. Framtassarne äro dock konst-

gjorda d. v. s. bildade af ofantliga lösa stenblock, som inpassats på sitt ställe. Ansigtet, nio meter långt och bredt i samma förhållande, är delvis förstördt, mest därför att det så ofta begagnats såsom skott-tafla för mamlukernas kulor. Sfinxformen är en sinnebild för den uppgående solens gud, Har-em-cha eller Harmachis, hvilken i skepnad af lejon med människohufvud brukade nedgöra sina fiender, mörkret och allt det onda här i världen. Den här ifrågavarande kolossala sfinxbilden är äldre än cheopspyramiden och fans före denna på sin plats.

Cheops pyramiden vid Gizeh.

Genomskärning af Cheops pyramiden.

Karta över moderna Egypten.

Viktiga ord och personer

Abd-ul-latif.

[1160–1231] Arabisk författare. Har efterlämnat sig många skrifter om främst medicin men även i ämnen som juridik och religion. Föddes i Bagdad men ägnade stora delar av sitt liv åt upptäcktsresor.

Chefren.

[död ca 2532 f Kr] Farao i Egypten. Chefren är det grekiska namnet för Khafra/Rachaf som härskade 2557-2532 f Kr. Är mest känd för den pyramid han lät uppföra i Giza. Han lät också uppföra sfinxen.

Cheops.

[död 2528 f Kr] Farao i Egypten. Cheops är det grekiska namnet för Khufu som härskade i 23 år, 2551-2528 f Kr. Är mest känd för att ha låtit uppföra Cheopspyramiden, ett av världens sju underverk.

de Chateaubriand, François-René.

[1768–1848] Fransk greve, författare och diplomat. Anses vara grundaren av den romantiska skolan.

Gustav III.

[1746–1792] Gustav var svensk kung från 1771 till sin död 1792.

Jeremia.

[ca 650 f Kr–ca 586 f Kr] Profet i Jerusalem. Arbetade som profet i mer än 50 år. Hans profetior skrevs ner av en vän och är i dag en del av Bibelns Gamla testamente.

Lepsius, Karl Richard.

[1810–1884] Preussisk egyptolog. Gjorde en expedition 1842 och upptäckte 67 pyramider samt 130 gravar i nuvarande Egypten och Sudan.

Menes.

[ca 3000 f Kr] Enligt myterna den förste faraonen i Egypten. Vissa menar att Menes är densamme som den historiske kungen Hor-Aha.

Menkaura.

[död ca 2514 f Kr] Faraos i Egypten. Hans namn stavas ibland Menkere eller Mykerinos (på grekiska). Är mest känd för den pyramid han lät uppföra i Giza (den tredje största). Menkaura avled troligen innan pyramiden var helt klar.

Ramses II.

[1314 f Kr–1290 f Kr] Egyptisk faraos som härskade i hela 64 års tid. Hade omkring 200 fruar och älskarinnor och nästan lika många barn. Är mest berömd för den stora mängd statyer och monument han lät uppföra.

Siculus, Diodorus.

[ca 90 f Kr–ca 30 f Kr] Grekisk historiker på Sicilien. Är mest känd för sitt stora verk om världens historia ("Bibliotheca historica").

Stadie.

Längdmått som användes i antiken. En stadie är ungefär 160 meter.

Uenefe.

Det är oklart vilken farao författaren avser. I dag tillskrivs trappstegspyramiden faraon Djoser (ca 2630 f Kr).

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"

- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)